

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ

ЛАРИСА ЗЯЗЮН (Україна),
МАРИНА ДЗЮБА (Україна)

ORCID: 0000-0002-0046-6981

ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗАСОБАМИ КОМІКСІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ

Стаття присвячена дослідженню дидактичного потенціалу використання коміксів для формування соціокультурної компетентності учнів середньої загальноосвітньої школи на уроках української мови. Актуальність проблеми пов'язана з необхідністю реформування шкільної освіти з метою створення умов навчання, спрямованих на розвиток особистості як суб'єкта культури та полікультурної мовної особистості, здатної успішно здійснювати соціальну взаємодію з носіями іншої культури. Використання коміксів як одного з інноваційних методів розглядається як ефективний засіб формування соціокультурної компетентності школярів, оскільки сприяє підвищенню мотивації до навчання, критичного та креативного мислення учнів. Автори статті обґрунтовують дидактичні переваги використання коміксів у навчанні мови та пропонують розробку уроку з української мови для учнів 6-го класу середньої школи.

Ключові слова: *уміння критичного мислення, модель персонального зростання, художній твір.*

Постановка та актуальність проблеми

Освітній процес у сучасній школі націлений не лише на надання особистості нових знань, але й на її розвиток. Велику роль у цьому відіграє рідна мова, адже завдяки їй людина пізнає, осмислює і сприймає світ, формується як громадянин України та суб'єкт культури. Як слушно зазначив Т. М. Фоменко: «Метою освіти є розвиток особистості як суб'єкта культури, орієнтація її на соціальні цінності, які засвоюються через культуру, розвиток полікультурної мовної особистості, здатної успішно здійснювати соціальну взаємодію з носіями іншої культури» (Фоменко, 2014 с. 154). Звідси формування соціокультурної компетентності школярів посідає особливе місце в структурі предметних компетентностей для української мови (Хоменко, 2010; Ярмолюк, 2008).

Ефективність формування та розвитку соціокультурної компетентності залежить від низки факторів, одним з яких є реалізація на уроках української мови соціокультурної змістової лінії, яка пов'язана з вивченням рідної мови на текстовому соціально-культурному дидактичному матеріалі, завданням якого є охопити всі види мовленнєвої діяльності (Кобцев, 2012). Не менш важливим фактором є методика формування зазначеної компетентності.

Дослідники наголошують на необхідності використання не лише традиційних методів, форм та прийомів, але й нових, які сприятимуть розвитку креативного мислення учнів та розвитку їх творчих умінь. Підкреслюється великий дидактичний потенціал інтегрованих уроків, де втілюється зв'язок української мови з музикою, образотворчим мистецтвом, ІТ-технологіями тощо. При цьому творча робота учнів спрямовується на розвиток соціокультурної змістової лінії: створення власних проектів з дослідження культури рідного краю, написання статті для шкільного сайту, написання посту для соціальних мереж (Вітюк, 2013).

Створення коміксів соціокультурного спрямування також активно використовується як засіб формування соціокультурної компетентності у контексті світової освіти. Синкретичність графічного та текстово-вербального компонентів робить жанр коміксу унікальним дидактичним матеріалом, проте в Україні, на жаль, практика залучення коміксів у навчальний процес мало де застосовується. Нечисленними є і дослідження навчального потенціалу коміксів. Недослідженість проблеми й зумовлює *актуальність* цієї статті, **метою** якої є дослідити шляхи використання коміксів на уроках української мови як засобу формування соціокультурної компетентності.

Методи дослідження.

Для досягнення поставленої мети були застосовані такі методи дослідження: аналіз літератури щодо використання коміксів у навчальному процесі; метод синтезу для узагальнення науково-теоретичних і практичних даних, присвячених дослідженню зазначеної проблеми та розробкою уроку для учнів 6 класу середньої школи.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Комікси вже давно використовуються в закордонних освітніх навчальних закладах при навчанні мови з метою розвитку умінь говоріння та письма, граматичних навичок тощо, про що свідчать численні дослідження зарубіжних лінгводидактів (Brown, 1977; Cary, 2004; Calafato & Gudim, 2021; Issa, 2018; Jensen et al, 2007; Kiliçkaya & Krajka, 2012). Обмежене використання коміксів в українських навчальних закладах пов'язується, скоріш за все, з певною стереотипністю щодо призначення коміксів як суто розважального жанру.

Більш того, цей популярний жанр є не досить розвиненим в Україні, адже лише декілька українських видавництв займається перекладом та випуском коміксів. Видавництво «Рідна мова» перекладає українською комікси «Вертіго», видавництво «Махаон Україна» видає рідною мовою всесвітньо відомі комікси DC. Видавництво «Ірбіс комікси» набуло популярності завдяки перекладу серії дитячих пізнавальних коміксів з мишею Д. Стілтоном, яка заглиблює дітей у світ історії та всесвітньої культури: «Відкриття Америки», «Таємниці сфінкса» та ін. Першим коміксом в незалежній Україні став повнокольоровий графічний роман-блокбастер у трьох томах «Дагопак» М. Прасолова. Написаний у стилі японських та західних коміксів, твір поєднав у собі історичні елементи та фентезі. Це розповідь про пригоди козаків-характерників із лицарського ордену магів та майстрів бойових мистецтв Запорізької Січі (Белов, 2018).

Щоб зруйнувати ці хибні стереотипи, виділимо низку переваг застосування коміксів у сфері навчання:

- завдяки своїй фрагментарності комікс прискорює процес пізнання та спрощує його;
- поєднання візуального та вербального компонентів робить процес засвоєння інфор-

мації асоціативним і, як наслідок, яскравим, легким та доступним;

- точність і стислість висловлювання заощаджує час і розвиває візуалізацію сприйняття;
- покадрова подача інформації сприяє розвитку причинно-наслідкових зв'язків, оскільки увага зосереджується не на описі, а на дії;
- комікси розвивають уяву, мовлення, креативні здібності;
- вчать виокремлювати головне;
- розвивають логічне мислення;
- допомагають учневі реалізуватися у творчій мовленнєвій діяльності (Лавренова, 2020; Чикалова, 2020).

Л. Остапенко та О. Соловйова визначають наступні шляхи використання коміксів у навчально-виховному процесі:

- Комікс-автобіографія. Дозволяє учневі коротко сформулювати основні факти свого життя. Такий вид коміксу можна використовувати під час виховної роботи.
 - Активізація словникового запасу. Комікси допомагають ввести нові слова та терміни до словникового запасу, обіграти вивчення фразеологізмів, неологізмів, будь-яких нових слів (наприклад, наукова термінологія чи слова іноземною мовою).
 - Групове співробітництво. Можна створити комікс як індивідуально, так і групою. Групова робота допоможе розподілити обов'язки відповідно здібностей кожного (малювання, створення сюжету, красива каліграфія тощо).
 - Розвиток та удосконалення розмовних навичок. При створенні діалогів учні відпрацьовують використання мовних структур, вчаться доцільно використовувати їх відповідно до ситуації (Остапенко, Соловйова, 2014).
- Однак, для досягнення ефективності використання коміксів у навчальному процесі існують певні умови:
- Комікс повинен сприяти діалогічній взаємодії учасників.
 - Тематика та сюжет коміксів мають відповідати навчальній програмі.
 - Жанрова різноманітність коміксів повинна відповідати пізнавальним інтересам учнів.
 - Відповідне художньо-естетичне подання мовленнєвого матеріалу, презентованого коміксом, що потребує спеціальних прийомів

оформлення текстової та художньої графіки (Кучерук, 2014).

Таким чином, більшість дослідників наголошують ефективності використання коміксів для створення сприятливих умов для формування та розвитку соціокультурної компетентності учнів та позитивної мотивації до вивчення мови та навчально-пізнавальної діяльності у соціокультурному аспекті. Використання коміксів як дидактичного матеріалу відповідає психологічним особливостям і потребам учнів 6-го класу, а тому формування соціокультурної компетентності з використанням зазначеного засобу сприйматиметься як захоплива творча діяльність, а не нав'язування.

Результати й обговорення

Проаналізувавши дидактичні можливості та переваги використання коміксів у навчальному процесі з метою формування соціокультурної компетентності, автори пропонують розробку уроку з української мови для 6-го класу. У процесі розробки уроку автори спираліся на теоретичні постулати, викладені вище. По-перше, оскільки створення коміксів відноситься до нетрадиційних методів навчання, така ефективність такої діяльності забезпечується її позитивним сприйняттям як діяльності, що не є обов'язковим компонентом шкільної програми, а тому – цікавим.

По-друге, залучаючи учнів до створення власних коміксів на уроках української мови, використовуємо переваги синтетичного виду діяльності. Окрім того, що учні створюють діалоги з дотриманням мовленнєвих та жанрових норм, вони вчаться малювати людей, намагаючись зобразити певну емоцію на обличчі, передати особливості національного костюму тощо. Залучення коміксів сприяє вдосконаленню умінь використання ІТ технологій, оскільки учні не лише малюють на папері, а й використовуючи комп'ютерні програми, такі як **Pixton** або **Mystorybook** для втілення власних сюжетів коміксів. Оскільки учні 6-го класу відносяться до покоління Z, такий мультимедійний вид діяльності буде звичним для шестикласників та припаде їм до смаку.

По-третє, комікси сприяють розвитку логічного та креативного мислення, а також вдосконаленню мовленнєвих умінь. З одного боку, створення самотужки сюжету коміксу змушує учня розвивати логічне мислення та креатив-

ні здібності, оскільки для того, щоб створити комікс за певним сюжетом, потрібні знання історії та культури певного народу чи регіону. З іншого боку, коміксам властива обмежена, але експресивна лексика, що допомагає учням самостійно виділити головне і зацентувати на цьому увагу. Стислість висловлювання допоможе виділити головне та швидко запам'ятати всю інформацію. Зважаючи на те, що увага шестикласників досить короткотривала, формат коміксів з його яскравістю якнайкраще підходить для засвоєння інформації.

По-четверте, груповий процес створення коміксів значно вдосконалює уміння працювати в команді. Оскільки шестикласники мають велику потребу у спілкуванні, групове створення коміксів допоможе дитині реалізувати себе в соціумі, відчувати необхідність своєї присутності в колективі. За умови групової роботи необхідно розподілити обов'язки учнів в проектній команді. Наприклад для команди з 4 осіб можна запропонувати приблизно такий розподіл ролей: автор сюжету, який вигадує історію та героїв; художник, який лише малює всі події; колориста, який все розмальовує; лєтерера – особа, яка робить текстові написи (Левітова: ітернет-ресурс).

Щоб узагальнити ефективність використання коміксів в освіті, звернемося до висловлення Н. В. Космацької (2012): «Спеціалісти різних галузей знань відзначають, що наочне зображення (передусім конкретне) різко знижує поріг зусиль, необхідних для сприйняття інформації» (с. 16). Використання коміксів дозволяє учневі заощадити розумові сили, розвинути візуальне сприйняття, логічне мислення та креативні здібності. «Унікальність коміксу полягає в його психологічних особливостях впливу на людину, а саме – ємності відображення сутності ідей, що в нього закладаються, образності, орієнтованості й на свідомість людини, і на його почуття» (Юрженко, 2015).

Отже, можна зробити висновок, що створення коміксів на уроках української мови є надзвичайно ефективним засобом формування та розвитку соціокультурної компетентності в учнів 6 класу. Приведемо приклад уроку з української мови в шостому класі, на якому доведемо ефективність формування соціокультурної компетентності у шестикласників засобом створення ними коміксів (необхідно враховувати, що лінгводидакти радять про-

дити уроки, на яких учні створюють комікси, не частіше, ніж раз на тиждень).

Урок української мови у 6 класі «Дослідження культури України за допомогою коміксів»

Тема: «Дослідження культури України за допомогою коміксів».

Практична мета: навчити учнів шостого класу створювати комікси, виконуючи покрокову інструкцію; навчити учнів створювати та оформлювати діалоги відповідно до правил створення коміксів.

Освітня мета: поглибити знання учнів про культурні надбання рідної країни; сформувати в учнів соціокультурну компетентність у процесі створення коміксів.

Розвивальна мета: розвинути в учнів здібності до креативного мислення та мовлення; розвинути логічне мислення та вміння виділяти головне; удосконалити навички колективної роботи.

Виховна мета: сформувати почуття поваги та шанобливого ставлення до культури України, усвідомити цінність національної культури.

Тип уроку: комбінований (урок засвоєння нових знань та урок формування нових умінь і навичок).

Обладнання: доповіді учнів про культуру різних регіонів України, кольорові олівці, папір, комп'ютер.

Структура уроку:

1. Етап 1, підготовчий, теоретичний.
2. Етап 2, основний, творчий.
3. Етап 3, заключний.

Етап 1, підготовчий, теоретичний

1. Презентація самостійного дослідницького завдання. Протягом навчально року перед учнями стоїть завдання дослідити культуру всіх областей України. На даний урок учням було запропоновано підготувати доповіді про культуру Київської, Одеської, Полтавської та Сумської областей. Заздалегідь поділившись на групи з 6-7 осіб, учні розповідають про культуру різних регіонів України.

2. Даний етап уроку передбачає такі завдання:

1) Для економії часу, доповіді краще готувати у формі тез.

2) Читання доповідей можна провести у формі конференції чи круглого столу.

3) Поки виступає одна група, інші нотують ключові моменти в окремий зошит.

4) До доповіді обов'язково додаються фотографії із зображенням національних традиційних костюмів певної області. Після закінчення доповіді фотографії треба повісити на дошку, адже при створенні коміксів необхідно буде відтворити національне вбрання кожної області.

5) Після закінчення читання всіх доповідей учні задають питання та обговорюють ключові моменти.

6) Після обговорення можна переходити до основного етапу уроку.

Етап 2, основний, творчий

1. Творчий етап передбачає створення коміксів з метою формування у шестикласників соціокультурної компетентності.

2. Перед учнями стоїть завдання придумати сюжет коміксу так, щоб він містив інформацію із доповідей.

3. Учитель зачитує покрокову інструкцію для створення коміксів (на основі досліджень О. Левітової (Левітова: ітернет-ресурс) :

1) Обговорення та вибір теми. Для розвитку соціокультурної компетенції необхідно обирати таку тему, у якій би йшлося про культурні чи мовленнєві особливості певного регіону країни, зображувалося би шанобливе ставлення до культурних надбань та цінностей.

2) Створення сюжету – повинно бути спрямованим на те, щоб учні могли проявити свої творчі креативні здібності та фантазію.

3) Розподіл ролей згідно бажанню та здібностей кожного учня (автор сюжету, художник, колорист, лерер).

4) Виконання роботи згідно плану.

5) Після завершення роботи – презентація готового коміксу (можна прочитати його в діалозі на весь клас).

Приведемо приклад готового коміксу (рис. 1). На малюнку бачимо діалог двох дівчат, які розмовляють про тиждень українських костюмів у школі. Подруги обговорюють, в яких костюмах вони прийдуть на святковий захід. Одна з них буде в традиційному вбранні Полтавщини, інша – в традиційному вбранні Сумщини. На малюнку бачимо детально зо-

бражені елементи кожного з костюмів, а саме: на Полтавщині вишиванка характеризується одноколірною вишивкою, на Сумщині ж вишивка червоно-синього кольору, а спідниця – червоного.

Перехід до наступного етапу уроку.

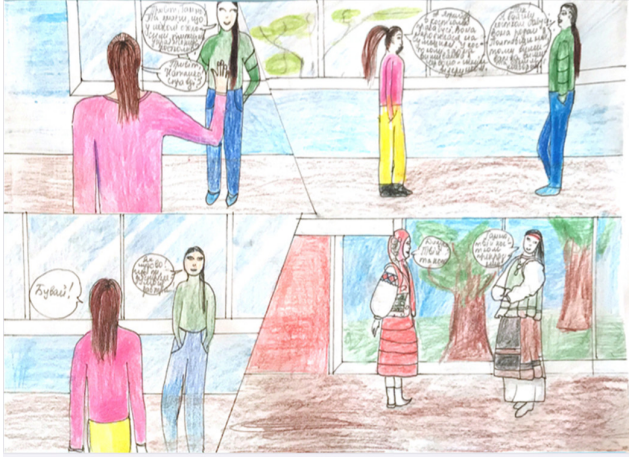

Рис. 1. Комікс, у якому зображено особливості національних костюмів Полтавщини та Сумщини

Етап 3, заключний

1. Після того як комікси створено, необхідно зробити їх презентацію (якщо клас технічно оснащений, можна одразу відсканувати комікси та вивести їх на екран через проектор).

2. Домашнє завдання:

1) учитель надсилає електронний лист кожному учню з інструкцією «Як створити власний комікс онлайн» на прикладі програми Pixton (рис. 3-5).

2) учні повинні ознайомитися з інструкцією та створити власний невеличкий комікс у запропонованій програмі.

3. Оцінювання учнів на уроці за бажанням вчителя.

Рисунки 2-4 зображують три основні кроки створення коміксу у програмі PIXTON.

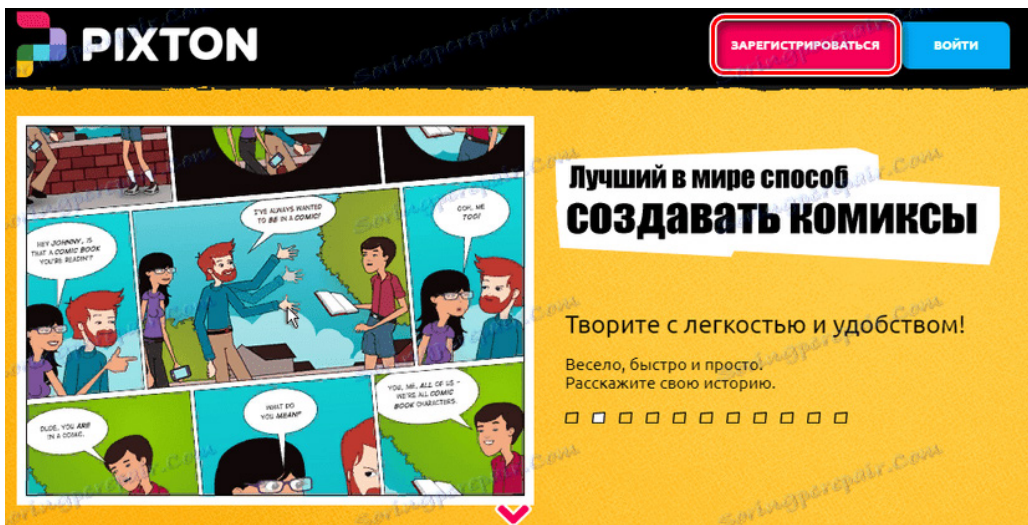

Рис. 2. Крок 1. Створення в програмі власного аккаунта

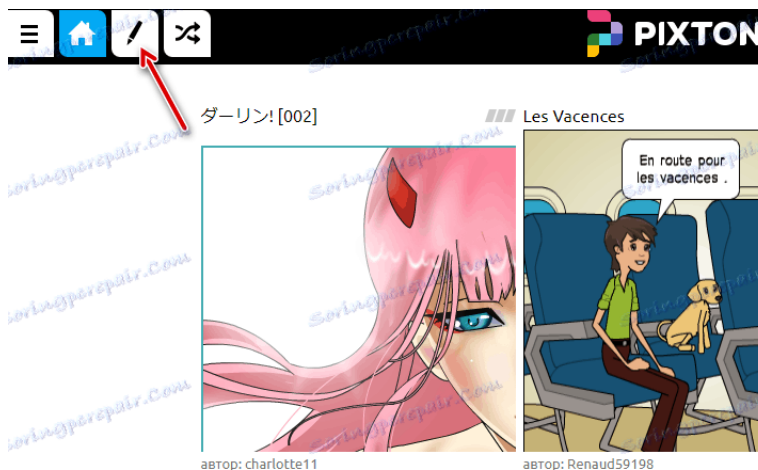

Рис. 3. Крок 4. Початок створення коміксу

Рис. 4. Крок 8. Завантаження створеного комікса

Висновки

Отже, ми дослідили дидактичний потенціал використання коміксів в освітньо-навчальному процесі та розробили план уроку з української мови відповідно до вікових психологічних особливостей учнів шостого. Втілення плану у навчальному процесі довело, що комікс – ефективний інноваційний медіаосвітній метод, який відкриває широкий простір для творчості, самостійного дослідницького пошуку, подолання комунікативних бар'єрів та глибшого розуміння як своєї культурної ідентичності, так і культур інших народів.

REFERENCES

- Belov, D. (2018). Komiks yak product informatiinoi kultury. (Белов Д. (2018). *Комікс як продукт інформаційної культури* [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://nbuviar.gov.ua/images/naukprazi/49.pdf>).
- Brown, J. W. (1977). Comics in the foreign language classroom: Pedagogical perspectives. *Foreign Language Annals*, 10 (1), 18-25.
- Raees Calafato, Freda Gudim. (2021) Comics as a multimodal resource and students' willingness to communicate in Russian. *Journal of Graphic Novels & Comics*, 1-17.
- Cary, S. (2004). *Going graphic: Comics at work in the multilingual classroom*. Portsmouth, NH: Heinemann.
- Chikalova, T.G. (2020). Dydaktychni mozhyvosti vykorystannia komiksiv na urokah u pochatkovii shkoli. *Innovatsiina pedagogika*, 20, 52-55. (Чикалова, Т.Г. (2020). Дидактичні можливості використання коміксів на уроках у початко-

вій школі. *Інноваційна педагогіка*, Випуск 20, С. 52 – 55).

Issa, S. (2018). Comics in the English classroom: a guide to teaching comics across English studies. *Journal of Graphic Novels and Comics*, vol.9, issue 4.

Jensen, T. S., Voigt, J. R., Piras, E. R., & Thorsen, B. R. (2007). Drawings as a link to emotional data: a slippery territory. In M. Reynolds & R. Vince (Eds.). *Experiential learning and management education*. New York: Oxford University Press.

Kiliçkaya, F., & Krajka, J. (2012). Can the use of web-based comic strip creation tool facilitate EFL learners' grammar and sentence writing? *British Journal of Educational Technology*, 43(6), 161-165.

Khomenko, N.V. (2010). Sotsiokulturna kompetentnist yak tsinnisnyi aspekt pozvytku osobystosti suchasnomu suspilstvi. *Nauka i osvita*, 7, 263-265. (Хоменко Н. В. (2010). Соціокультурна компетентність як ціннісний аспект розвитку особистості в сучасному суспільстві. *Наука і освіта*, 7, 263-265).

Kobtsev, D. (2012). *Realizatsiia sotsiokulturnijii zmistovoi linii na urokah ukrainskoi movy v 5 klasi: dis....kand.ped.nauk : 13.00.02*. (Кобцев Д. А. (2012). *Реалізація соціокультурної змістової лінії на уроках української мови в 5 класі : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Д. А. Кобцев; Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди*).

Kosmatska, N. (2012). Mova suchasnoho komiksu iak iavyshcha masovoi kultury. *Mova i kultura*, vup.15, t.4, 15-20. (Космацька Н.В. (2012). Мова сучасного коміксу як явища ма-

сової культури. *Мова і культура*, Вип. 15, Т. 4, 15–20).

Kucheruk, O. (2014). Sotsiokulturnyi rozvytok uchniv iak lingvometodychna problema. *Ukrainska mova i literature v shkoli*, № 2 (112), 2–7. (Кучерук О. (2014). Соціокультурний розвиток учнів як лінгвометодична проблема. *Українська мова і література в школі*, № 2 (112), 2–7).

Lavrenova, M. (2020). Praktychne zastosuvannya komiksiv na zaniattiah movno-literaturnoi osvithnoi galuzi. *Pedagogichni innovatsii: idei, relii, perspektyvu*, 41–46. (Лавренова М. (2020). Практичне застосування коміксів на заняттях мовно-літературної освітньої галузі. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи*, 41 – 46).

Levitova, O. (n,b,d). Vykorystannia komiksu na urokah slovesnosti iak zasobu vizualizatsii na zasadah dyferentsiyovanogo navchannia (O.M. Левітова. Використання коміксу на уроках словесності як засобу візуалізації на засадах диференційованого навчання. Режим доступу: <https://ru.calameo.com/books/00429037077579be53db0>)

Fomenko, T. (2014). Vyznachennia ponyattya "Sotsiokulturna kompetentnist" u suchasniy paradygmi vyshchoi osvity. *Zasoby navchalnoi ta naukovo-doslidnoi roboty*, № 42, 149 – 156. (Фоменко Т.М. (2014). Визначення поняття «Соціокультурна компетентність» у сучасній парадигмі вищої освіти. *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи*, № 42, 149 – 156).

Vitiuk, V. (2013). Osnovni shliahy formuvannia sotsiokulturnoi kompetentnosti uchniv pochatkovoї shkoly. *Ridne slovo v etnokulturnomu vymiri*, 474 – 479. (Вітюк В. (2013). Основні шляхи формування соціокультурної компетентності учнів початкової школи. *Рідне слово в етнокультурному вимірі*, 474 – 479).

Yarmoliuk, A. (2008). Formuvannia sotsiokulturnoi kompetentsii starshoklasnykiv u protsesi roboty nad tekstem. *Ukrainska mova i literature v shkoli*, № 7–8, 33–37. (Ярмолюк А. (2008). Формування соціокультурної компетенції старшокласників у процесі роботи над текстом. *Українська мова і література в школі*, № 7–8, 33–37).

Yatsenko N. (2018). Sketchnouting I komiksy na urokah. *Vizualizatsiia idei. Pedagogichna maisternia*, № 5 (89), 21 – 23 (Яценко Н. А. (2018). Скетчноутинг і комікси на уроках. Візуалізація ідей // *Педагогічна майстерня*, № 5 (89), 21 – 23).

Yurzhenko, V. (2015). Dosvid vykorystannia navchalnyh komiksiv v tehnologichnyh osvithnih systemah naibilsh rozvynutyh krain svitu. *Visnyk Chernihivskogo natsionalnogo pedagogichnogo universytetu. Serii: Pedagogichni nauky*, вип. 124, 303–306. (Юрженко В. В. (2015). Досвід використання навчальних коміксів в технологічних освітніх системах найбільш розвинутих країн світу. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки*, Вип. 124, 303–306).

COMICS IN THE UKRAINIAN LANGUAGE CLASSROOM: BUILDING SOCIO-CULTURAL COMPETENCE OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS**Laryssa Zyazyun, Maryna Dziuba****Abstract**

The article investigates the instructional potential of comics in building socio-cultural competence of secondary school students in the Ukrainian language classroom. The urgency of the problem is related to the task of reforming Ukrainian school education to create learning conditions aimed at the development of a learner as a subject of culture and multicultural language personality, able to successfully engage in social interaction with the bearers of another culture. Moreover, there is a lack of research of the educational potential of comics in the Ukrainian context, which also determines the relevance of this article that aims to explore the ways of using comics in the Ukrainian language classroom to boost socio-cultural competence of secondary school students. Apart from reading comics, the creation of them in the classroom is extensively used as a means of building socio-cultural competence in the context of world education. It is the syncretism of graphic and text-verbal components that makes the genre of comics a unique teaching tool. Although using comics in language instruction is viewed as an innovative technique of building socio-cultural competence as well as enhancing communication skills of students, it has limited application in Ukrainian secondary schools. Therefore, based on the analysis of the available research and the authors' experience, the paper proves the effectiveness of comics in boosting socio-cultural knowledge, increasing motivation to learn, developing critical and creative thinking of students. The authors of the article substantiate the instructional advantages of using comics in language teaching and offer a lesson plan in the Ukrainian language for 6th grade school students.

Key words: *comics, socio-cultural competence, creative thinking skills, teaching Ukrainian.*

BIOS

Laryssa Zyzyun, *DrSc in Pedagogy, Professor of the Department for Methodology of Teaching Ukrainian and Foreign Languages and Literatures, Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine. Her areas of research interests include teaching languages and managing education in tertiary school.*

Email: *lyalya8@ukr.net*

Maryna Dziuba, *BA in Education, Department for Methodology of Teaching Ukrainian and Foreign Languages and Literatures, Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine.*

Email: *mmarinina038@gmail.com*